

Riksrådsforhandlingene VII

Taler

Jacob Stenersen Worm-Müller

Dato

13 juni 1941

Sted

London Radio

- 1 Jeg har i en rekke foredrag fortalt om stortingsforhandlingene, forat dere
hjemme skulle få et klart helhetsbilde av hva som virkelig var foregått.

- I dag den 13. juni er det ett år siden tyskerne framsatte det ultimatum som ble
5 utgangspunktet. Jeg skal derfor til slutt peke på den lære vi kan trekke av det
hele.

- For det første viste forhandlingene at det var ikke noen mulighet for å oppnå
noen ordning med tyskerne, hvor langt man enn strakte seg. Den avgjørende feil
10 hos oss lå i den åndelige uforberedthet. Flertallet av de norske hadde ikke det
minste kjennskap til nazismen. De hadde ikke studert dens metoder og hele dens
djevleskap. De begrep ikke at nazistene var bare gangsters, og at det å bryte løfter
var et ledd i deres metode. Forhandlerne måtte til slutt erkjenne, at en bunnløs
avgrunn skilte dem fra tyskerne. Nazistene lever i en helt annen verden, som
15 man enten får akseptere eller ødelegge. Derfor viser disse forhandlinger klart at
en forståelsesfred med nazistene er umulig.

- For det annet ble forhandlingene et nederlag for Terboven. I et dokument av
28. September 1940, funnet i Lofoten, konstaterer den tyske generalstabssjef i
20 Norge, at med unntagelse av Nasjonal Samling var alle andre organisasjoner og
partier og særlig representantene for de større forretninger og industrier liksom
før proengelske, og dermed innstilte mot Tyskland. Enn videre at det norske
folk og dets ledere ennå ikke var i den stilling at de ville avfinne seg med de
politiske begivenheter og tilpasse seg til den nye tids fordringer. Til tross for at
25 nordmennene gjentatte ganger var gitt anledning til å overta den indrepolitiske
ledelse, hadde de fortsatt bare å late som om de kunne gå med på disse tilbud. I
de avgjørende øyeblikk, skriver han, hadde de avslått å overta ansvaret og hadde
drevet en bevisst avventende treneringspolitikk for å vinne tid. I betraktning av
denne utvikling og obstruksjon og fordi det var nødvendig på grunn av at

vinteren var nær straks å løse tallrike livsviktige oppgaver for landet, besluttet Terboven å avbryte forhandlingene. Dette er en åpen innrømmelse av at Stortinget holdt stillingen.

35 Terboven derimot, søkte å dekke over nederlaget ved å fortelle at Stortinget hadde kapitulert på alle punkter. Det er dette hans kjempemessige vev av bedrageri, løgn og ondskap som det nye styre i Norge hviler på. Den nye orden er bygd på kvikksand.

40 At tyskerne kunne gjøre en slik forbrytelse, er ingen lenger forbauset over, men at det virkelig fantes nordmenn som var villig til sammen med fienden å rive ned alt det som generasjoner har bygd opp, er bittert og opprørende.

Quisling selv er hinsides godt og ondt. Hans forstyrrede utseende, hans
45 stormannsgale taler røper en stadig fremadskridende sinnsforvirring midt i alt hans forræderi. De aller fleste av hans tilhengere er folk som ikke har lyktes eller med mindreverdigetskompleser, halvgale personer eller kverulanter. Hva er det i dag for en bande som våger å undertrykke Norge: En eventyrer som "Ubehagelin", en skakkjørt løgner som Gulbrand Lunde, sjefen for
50 Kulturoppløsningen, Judas med jernkorset, en løftebryter som Irgens, en angiver som dr. Mehle, som sammen med Gestapo sensurerte teatrenes forestillinger, og som da han ble prylt opp på Teaterkafeen straks kom tilbake med Gestapo for å arrestere vedkommende nordmann. En sadist uten hemninger som Klaus Hansen, som noen dager før den 25. september begynte
55 underhånden å true med konsentrasjonsleirer og korporlige straffer, denne angiver fra kommuneprosessen, også kalt "Applaus Hansen", fordi han var den eneste som applauderte den 5. april hos den tyske minister da redselsfilmen fra Warszawa ble framvist. Vårt Kirke- og Kulturdepartement ledes nå av en mindreverdig person som Skancke, hvis forhold til kirke, universitet, skoler,
60 kunst og åndsliv roper en fullkommen råhet og sjelløshet, og som til og med er sunket så lavt at han ville plyndre Oldsaksamlingen og senere Nasjonalgalleriet for å gi en gave til tidens største bøddelknekt, Himmler, da han kom til Oslo. Hvem er det i dag som er rettens høyeste handhever i vårt land? En statsadvokat Riisnæs, som fra Quisling kom til makten den 9. april, levde i dødelig angst for
65 at han skulle hevne seg på ham. Han ledet i 1936 etterforskningen og var siden offentlig anklager mot dem som forsøkte å kidnappe Trotsky. I sine uttalelser rettet han de voldsomste anklager mot Nasjonal Samling, især for at de unge mennesker hadde sendt dokumenter til Gestapo, som han den gang ikke levnet

70 megen ære. I Fritt Folk kan man lese hva Nasjonal Samling da mente om
antinazisten Riisnæs. Ennå i august sa han at han var mot Quisling, men ved 25-
årsstudentenes fest den 2. september, hvor en av festtalerne ble angitt til
Gestapo for sin tale for fedrelandet, åpenbarte herr Riisnæs at han var blitt
medlem av N. S., men tilføyde at han ikke skulle angi vedkommende. Det er
75 denne helt karakterløse streber som har vært med på å ødelegge vårt rettsvesen
og som til og med har mottatt jernkorset av annen klasse av Himmler etter å ha
sett Svastika vaie over Akropolis. Hvilken skjønn forening. Himmler og Retten!
Svastika og Kulturens Tempel!

80 Men midt i alle disse navn som stiger opp fra underverdenen, fins det enkelte
hvis tilstedeværelse både bedrøver og forbauser oss. Vi spør: Hvordan kan menn
som direktør Ravner, handelsråd Johannesen og banksjef Sandberg, selv om de
var hardt presset, gjøre seg medskyldige i en slik forbrytelse? Og vi spør videre:
Hvordan kan byrettsdommer Mohr, Vasbotten og de andre jurister ulovlig ta
85 Høyesteretts plass? Hvordan kan de som embetsmenn svikte sin embetsed, som
jurister forråde selve rettens prinsipp, som nordmenn hjelpe voldsmennene å
ruinere landet, og som mennesker rolig se på all ulovligheten, arrestasjonene,
den gemene mishandlingen av vare tapre skuespillere, den grenseløse ulykke som
rammer så mange familier. Dette er den synd som aldri kan tilgis, synden mot
90 Den Hellige Ånd.

Jeg vet det er en del, som både i Norge og ute i verden er kalt forrædere, men
ikke er det. Derfor skal man være varsom med å dømme uhørt. Men de som har
forrådt Norge, for dem er der ingen nåde. De er allerede hjemme blinket til
95 hogst.

Didind hvor Fyrren suser ind

tør ingen Nidding vandre

100

som har forglemt i troløst Sind

sit Fædreland for andre.

105 Ham vilde Redsel gripe - bleg

han vilde høre Skoven skreg,

110 hvor klagende dens Røster steg.

Dit tør ei Nidding vandre.

Ham vilde som en Dommer haard

115

hvert Fjeld imødetrede.

Hvad vil du i din Moders Gaard,

120

som glemt har hendes Kvede?

I dag slynger ekkoet fra fjellene tilbake disse Henrik Wergelands ord mot Quisling og forræderne:

125

Hvad vil du i din Moders Gaard,

som glemt har hendes Kvede?

130

Stortingsforhandlingene lærte vårt folk at troskap mot forfatningen, mot loven, mot alt det som er oss hellig er den sterkeste forsvarslinje. Det er kampen for den som har samlet oss. Det er den som har gitt Norge den høye plass i verdens bevissthet det i dag inntar, og det er den som sammen med våpenmakten vil felle Hitler og hans verk. Han har tatt hele Europa, men enda mindre enn Napoleon har han vunnet folkene, hvis motstand daglig øker. Han kan ennå en tid seire, men glem ikke at grunnen som hans hus er bygd på allerede skjelver og ryster under millioners hat og vilje til selvhevdelse.

135

Vær tro, og vi skal seire!

140

Kilde

Til Norge - Taler og artikler gjennom krigsårene 1939-1945. Oslo, 1946.

Emner

Krig, Norsk historie, Radiotale, Redegjørelse

145

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/riksradsforhandlingene-vii>